

Referat fra møtet i faggruppa for verdensarvrådet, 5. januar 2017 kl. 1000-1430.
Møtested Storstuggu, Røros

Tilstede;

Olve Morken, Holtålen kommune
Eivind Moen, Tolga kommune
Bjarne Granli, Engerdal kommune
Lars Petter Løkken, Os kommune
Ingunn Holøymoen, Røros kommune
Magnus Borgos Røros kommune
Morten Tøndel, Røros kommune
Roy Åge Håpnes; Sør-Trøndelag fylkeskommune
Silje Holliløkk, Sør-Trøndelag fylkeskommune
Knut Vik, Sør-Trøndelag fylkeskommune
Silje Holliløkk, Sør-Trøndelag fylkeskommune;
Thomas Ole Andersen, Sør-Trøndelag fylkeskommune
Tore Lahn, Hedmark fylkeskommune
Kirsten Frønes, Anno museum/Nord-Østerdalsmuseet
Odd Sletten, MIST/ Rørosmuseet
Ragnhild Hoel, Riksantikvaren
Kirsten Thyrum, nasjonalparkforvalter Femundsmarka NP
Torfinn Rohde, verdensarvkoordinator

Sak 1/17

Status verdensarvsenter. Videre samarbeid mellom verdensarvrådet og MIST/Rørosmuseet.
Ragnhild Hoel orienterte om status i autorisasjonsarbeidet for verdensarvsentre. KLDs plan for autorisering er straks ferdig. Det er avsatt 4,6 mill på statsbudsjettet for 2017. Miljødirektoratet forestår autorisering. Røros og Rjukan/Notodden inviteres til å søke om autorisasjon. (lukket søkerunde). Det avholdes befarings i løpet av 1. kvartal 2017. Autorisering er anslagvis klar i løpet av 1. kvartal 2017.

Momenter fra gruppa til avtale mellom MIST/Rørosmuseet og verdensarvrådet:

- Avtalen blir en intensjonsavtale da verdensarvrådet ikke er en juridisk institusjon.
- Avtaledokumentet behandles politisk i alle kommunene. Viktig for forankring av virksomheten til verdensarvsenteret.
- Senteret må fremme årlige søknader om driftsmidler, basert på fordelingsnøkkelen som følger søknaden til KLD, og som ble vedtatt av kommuner og fylkeskommuner sommer/høst 2017.
- Verdensarvrådet og kommunene forelegges årsregnskap og årsrapport for verdensarvsenteret.
- Samarbeidet mellom verdensarvrådet/kommunene og senteret må bl.a. ha fokus på senterets rolle som «serviceorgan» for forvaltningen av verdensarvverdiene i kommunene.

- Faggruppa har en viktig rolle for å sikre den tette koblingen mellom forvaltningen og senteret. Faggruppa kan ha en lignende rolle for senteret som fagrådet har for nasjonalparkstyret/nasjonalparkforvalteren.

Sak 2/17

World Heritage leadership. Globalt program for verdensarvforvaltning med Røros bergstad og Circumferensen som eksempel. Program 6.-15. juni 2017.

Torfinn Rohde orienterte om programmet slik det pr. i dag er presentert fra KLD til verdensarvstedene. Røros bergstad og Circumferensen vil i dagene 6.-15. juni være vertskap for ca. 20 personer med oppgaver knyttet til forskjellige verdensarvsteder/områder fra hele verden. Verdensarvkoordinator og verdensarvsenter (Rørosmuseet) vil ha en nøkkelrolle i opplegget i samarbeid med Riksantikvar og KLD. Et hovedpunkt i programmet er *integrasjon av natur og kultur i forvaltning og formidling i verdensarvområdene.*

For å få en første ramme for hvilke områder, objekter, problemstillinger og personer som kan involveres i arbeidet, gjennomførte faggruppa et gruppearbeid over temaet.

Følgende kom fram gjennom gruppearbeidet:

Aktuelle steder å besøke:

Femund, Femund II og Femundshytta

Elgå og Drevsjø m/Drevsjø hytte

Tømmerrennene mellom Femunden og Feragen og tilhørende landskapsvernområde

Femundsmarka nasjonalpark m/åpne buer

Muggruva

Mølmannsdalen og Mølmannsdalsgården

Vassdragene og vassdragsinnretningene (dammene)

Vingelen og Dalsbygda

Storwartz/Olavsgruvaområdet

Eidet smelhytte, Dragåsen og Bjørgåsenområdet

Områder med forurensningsproblematikk knyttet til aktivitet etter Kobberverket (Nord-gruvområdet, Storwartz, Killingdal, Klinkenberg)

Narjordet

Vangrøftdalen

Kjurrudalen

Tolga sentrum

Transportruta Os/Narjordet

Viktige steder for reindrifta/sør-samisk kultur

Hvem bør involveres?

Kommunene ved ordførere, andre politikere, rådmenn, planleggere og kulturetat

Nasjonalparkforvaltere, nasjonalparkstyret, interessenter i nasjonalparkene

Samiske organisasjoner

Reiselivsbedrifter og institusjoner

Museer

*Historielag
Rørosmat
Industribedrifter
Handelsbedrifter
Destinasjon Røros
Kulturarbeidere/organisasjoner*

Problemstillinger som kan belyses;

*Forvaltning av transportsystemene
Kulturminner i naturvernområder
Smeltehyttene og andre spor utenfor Cirkumferensen
Buffersonen; hva er det? Eksempel fra Tolga
Skog og avskoging
Gjengroing
Verdensarv og klimaproblematikk
Forurensing fra kulturminner/kulturlandskap, versus biologisk mangfold,
vannkvalitet, inngrep
Det samiske landskapet og de samiske kulturminnene
Verdensarven i legalforvaltningen
Attributter utenfor Cirkumferensen
Å leve i, med og av verdensarven
Den immaterielle kulturarven, eks. Rørospolsen
Hvordan formidle verdensarvverdiene til nye generasjoner
Forholdet mellom nasjonale virkemidler og UNESCOs virkemidler
Gjengroingsproblematikk
Forholdet reindrift/landbruk/bergverksrelatert*

Hva kan vi få ut av dette sjøl i et 2-6-årsperspektiv?

God mulighet til å koble seg på verdensarvverket internasjonalt
Bedre grep på forholdet mellom selve verdensarven (begrep som ikke finnes lenger)
og buffersonen
Hente ressurser internasjonalt for å se på virkningene av verdensarven for
Bergstaden og cirkumferensen
Lære mer om risk management
Bli internasjonale ressurspersoner selv

Et viktig innspill som kom opp var om den aktuelle perioden er optimal i besøkssammenheng. Det kan jo være både snø og is enda. Dette tas opp med KLD for å vurdere om det kan være aktuelt å flytte til august!

Sak 3/17

Forvaltningsplan for Røros bergstad og Cirkumferensen/revisjon av regional plan.

Ragnhild Hoel innledet om at det er krav å ha en revidert forvaltningsplan klar til 2019. Planen må følge UNESCOs mal til forvaltningsplan. Forvaltningsplanen for Rjukan/Notodden (2016) er et godt utgangspunkt for hvordan forvaltningsplanen kan utformes.

Vi har en operativ Regional plan som uansett skal revideres i år.

Diskusjonen i gruppa gikk på om vi skal ha to planer eller forsøke å slå sammen regional plan og en ny forvaltningsplan til et dokument. Det ble også pekt på at det ved nominasjonen bl.a. også er pålagt å utarbeide en risiko- og beredskapsplan/vurdering for verdensarven.

Fra flere hold ble det påpekt at det er viktig å holde på regionplaninstituttet, da begge fylkeskommunene er svært viktige forvaltningsorgan innenfor verdensarvarbeidet og må ha et tett og godt eierforhold til planarbeidet.

Det ble også diskutert om det er nødvendig med et forprosjekt før igangsetting av arbeidet med forvaltningsplan. Bakgrunns materialet fra 2001 og 2007/8 inneholder det meste som er nødvendig for å få gjort jobben.

Konklusjoner:

- Målsettingen er et -1- dokument som tar med seg hovedpunktene og mye av beskrivelsene fra Regional plan. Dette kan f.eks. gjøres ved at prosessen kjøres som en revisjon av regional plan, med forvaltningsplanen som vedlegge til denne.
- Forvaltningsplanen eies av de samme institusjonene som er valgte representanter til verdensarvrådet, pluss riksantikvaren.
- Verdensarvkoordinator fører planen i pennen, med bistand fra faggruppa og institusjoner
- Forvaltningsplanen forankres politisk og administrativt hos alle institusjoner som er representert i i verdensarvrådet.

Dette ble *ikke* diskutert eller konkludert på:

Styring av arbeidet;

Forslag fra koordinator:

Verdensarvrådet er styringsgruppe
Faggruppa er fag- og referansegruppe

Planprosess:

Problemstilling; Skal planen kjøres ihht. PBLs opplegg med planprogram, høringer o.s.v.

Forslag fra koordinator;

Planarbeidet gjennomføres i hht. Saksbehandlingsopplegg etter plan- og bygningsloven. Dette er helt nødvendig hvis arbeidet også skal ta opp i seg revisjon av Regional plan.

Det ble også tatt en statusgjennomgang på planarbeid knyttet til kulturminner i kommunene i Circumferensen.

Holtålen har god oversikt over kulturminner i kommunen, kartfestet. Kommunen har valgt ut 15 kulturminner som det skal satses på, bl.a. gjennom et hefte som presenterer kulturminnene for publikum. Eidet og Dragås er blant disse 15.

Røros har planlagt oppstart av kulturminneplan i 2017. Kommunen er også godt i gang med kulturplan. Denne skal være ferdig i løpet av våren 2017. Planen inneholder bl.a et kapittel om immaterielle kulturuttrykk knyttet til verdensarven. Kultursjef Morten Tøndel ba gruppen om å få komme med en skriftlig spørsmålstilling til medlemmene i tilknytning til dette.

Tolga har vedtatt oppstart av kulturminneplan, og begynner med dette arbeidet høsten 2017.

Engerdal er godt i gang, og skal være ferdig i løpet av 2017.

Os kommune vil ikke starte arbeidet med kulturminneplan med det første, grunnet kapasitet og nødvendighet med å prioritere andre planer ihht. til vedtatt planstrategi.

Sak 4/17

Verdensarvkoordinators tilstedeværelse i kommunene. Videre forankring av verdensarvarbeidet.

Det en oppfatning at det er ønske om mere tilstedeværelse/tettere forankring av verdensarvarbeidet i den kommunale forvaltningen i alle verdensarvkommunene. Koordinator ønsket forslag til hvordan dette kan gjøres.

Forslag/konklusjoner:

Rådmennene er den viktigste målgruppen, spesielt i forbindelse med saker som har budsjettmessige og/eller personellmessige konsekvenser. Koordinator vil ha møte med rådmannsgruppa i Os, Holtålen og Røros den 31. januar, og vil også ta direkte kontakt med rådmennene i Tolga og Engerdal for å avtale en samtale.

Arbeidet med forvaltningsplanen vil gi en god mulighet til å «reforankre» verdensarvarbeidet i kommunene.

Orienteringer om verdensarvarbeidet i kommunestyrene/fylkesting/fylkesutvalg i løpet av året.

Forberedte kontor/møtedager i kommunene.

Sak 5/17

Møteplan for faggruppa 2017

Torsdager er ok. Møtedager
det ble lagt opp til følgende møtedatoer:

9. mars (Os)
24. mai (Tolga)
24. august (Engerdal)
9. november (Holtålen)

Det ble nevnt mulighet for en faglig utferd sammen med verdensarvrådet

Sak 6/17

Orienteringer

Uthusprosjektet. Byantikvar Magnus Borgos orienterte om planene for uthusprosjektet i 2017. Ordningen med piloter i kommunene utenom Røros fortsetter i 2017. det er en målsetting å ha fastlagt klare rutiner og maler for avtaledokument i løpet av året, slik at det kan komme saker til de øvrige kommunene på høst/vinter 2017/18 slik at intensjonen om å utvide prosjektet til å omfatte hele cirkumferensen oppfylles.

Uthusprosjektet har god økonomi, men har behov for en økning i antall håndtverkere som kan ta oppgaver innenfor prosjektet.

Skilting. Koordinator orientert om kontakt med veivesenet ad. Skilting med brune skilt ved innfartsveiene. Det er premiss for å få gjort dette at skiltene følges opp med gode informasjonskilt på første rasteplass etter skiltlokalisering. Det er gjort mye godt arbeid tidligere, og Rørosmuseets skiltmal vil være mal også for informasjonskiltene. Dragåsleidet er pilot, og kan brukes også på de andre innfartene.

Koordinator arbeider videre med dette prosjektet som har høy prioritet våren 2017.

Olavsgruvaveien

Ragnhild Hoel orienterte om korrespondanse og status for arbeidet med finansiering av nytt dekke på Olavsgruvaveien. Det er et ønske fra alle parter om at veien kan få nytt dekke i løpet av fsommeren 2013. Søknad med prosjektbeskrivelse sendes fra Røros kommune i uke 2.

Nasjonal verdensarvutstilling

Odd Sletten orienterte om arbeidet med den nasjonale verdensarvutstillinga i regi av Norges verdensarv. Koordinator og personell fra Rørosmuseet (3 stk) på work-shop i Oslo 2.-3. februar.

Møtet ble avsluttet k.l 1435.

Referent: Torfinn Rohde

